

7

TEXTER

I

TIDNINGEN

Oavsett om man gör en tidning som ska tryckas eller arbetar digitalt med en webbpublikation, kommer det skrivna ordet i form av olika texter att vara viktigt. Det är journalisterna som är kopplade till redaktionen som skriver texterna, en del av dem är anställda men många är också frilansare. ➔

Dessutom är det många fler förutom journalister som bidrar med texter:

JOURNALISTER skriver faktatexter, exempelvis notiser, artiklar och reportage, samt åsiktstexter som ledare, krönikor, kåserier och recensioner.

LÄSARE skriver åsiktstexter som insändare och debattartiklar.

EXPERTER, OPINIONSBILDARE OCH POLITIKER skriver åsiktstexter som debattartiklar.

Här förklaras några av de vanligaste typer av texter som du hittar i en tidning och tips. Tips på hur du själv skriver olika sorters texter finns i avdelningen Journalistiskt skrivande.

NOTISEN är den mest komprimerade tidningstexten – kort men informativ. En notis är ofta bara fem till sex meningar kort, men bör ändå svara på flera av de journalistiska frågorna: Vad har hänt? Var hände det? När hände det? Vem var inblandad? Hur gick det till? Varför hände det?

NYHETSARTIKELN är en faktatext som handlar om något som nyss har hänt i vår omvärld – allt från krigsutbrott till det senaste fotbollsderbyt. Att det är en faktatext innebär att andras åsikter kan komma till tals, men inte journalistens egna. Finns det delade meningar redovisas alla.

REPORTAGET förutsätter att skribenten har varit på plats för att kunna beskriva miljöer, personer och händelser mer i detalj. Här ges journalisten möjlighet till ett längre och mer personligt berättande, och kan skriva i jagform. Ett reportage kan vara en uppföljning till en nyhetsartikel, eller helt fristående.

ETT PERSONPORTRÄTT bygger oftast på en intervju där den man pratar med är i fokus för texten. Man skriver om samma person man intervjuar, och markerar ofta både journalistens frågor och personens svar. Ibland har man också en faktaruta om personen i anslutning till texten.

ÅSIKTSTEXTER som ledare, debattartiklar och insändare brukar finnas på särskilda sidor i tidningen. Den digitala motsvarigheten till insändare är webbplatsernas kommentarsfält.

Det här är texter där skribenten tar tydlig ställning i olika frågor. Syftet är att försöka påverka

och skapa debatt. Det är också på ledarplats som tidningens politiska ställningstagande ska framgå. Vanligtvis skrivs ledartexter av journalister som är anställda på ledarredaktionen. Debattartiklar skrivs ofta av utomstående skribenter som experter på olika områden, politiker eller opinionsbildare från exempelvis olika organisationer. Insändarsidan, liksom kommentarsfälten, är läsarnas möjlighet att kommentera och uttrycka åsikter.

KRÖNIKAN är en personlig reflexion kring ett tema, där journalisten är starkt närvarande och redovisar ett personligt engagemang som kan vinklas mer eller mindre skarpt. De flesta tidningar och många andra medier har ett antal fasta och återkommande krönikörer.

KÅSERIET påminner om krönikan på så sätt att journalisten skriver personligt och närvarande, men i jämförelse med en krönika är ett kåseri betydligt mer lättsamt. Det viktigaste syftet är att roa läsaren. Kåseriet bygger ofta på små vardagliga händelser där läsaren kan känna igen sig.

RECENSIONEN är en text där journalisten uttrycker sin personliga åsikt om exempelvis teater, film, musik, litteratur, konst eller liknande. Man kan säga att journalisten bedömer vad någon annan har gjort, och tipsar eller uppmärksammar på så sätt läsarna om vad de inte bör missa, eller vad de bör undvika. Journalisten bör därför vara kunnig inom sitt område; recenserar man film har man förmodligen läst filmvetenskap på universitetet. Recensionerna finns ofta på kultur- och nöjessidor i tidningen.

EN INTERVJU är en journalistisk metod för att få nyheter och information, som helt enkelt går ut på att man frågar människor om exempelvis deras uppfattning i en fråga, eller hur de upplevde en händelse de varit vittne till. Oavsett om man jobbar med ett stort reportage eller bara en kort notis, ligger ofta en intervju – på plats, över telefon eller via exempelvis mejl – bakom texten. ■

www.mediekompass.se

mediekompass@tu.se

Statens medieråd

www.statensmedierad.se

registrator@statensmedierad.se